

Uredništvo
in upravnishstvo:

Kolodvorska
ulica št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Insarati:
Šeststopenjska peti-
vsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnishstvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 60.

V Ljubljani v soboto 10. maja 1884.

Tečaj I.

Delavsko pravo v obrtnem odseku.

II.

Obrtni odsek je po vladni predlogi preustroji šestopoglavlje obrtnega reda z dné 20. dec. 1859. Ne bodemo se spuščali v podrobnosti, naglašati hočemo le glavne točke in te so, da ženske ne smejo več delati po noči v tovarnah in da se lastniki tovarn morajo ozirati na otročnice, potem da se predrugačijo določbe gledé otroškega dela ter slednjič, da se za delo kot maksimum odmeri doba 11 ur na dan ali 66 ur na teden.

Ženska v tovarni — celó pri ponočnem delu, ali ni to v nebo upijoča pregreha proti poklicu našega ženstva in proti idejam človekoljubja sploh! Ne bodemo govorili o demoralizaciji, ki je naravna posledica tej zlorabi ženskega življa v zaduhlem tovarniškem ozračju, — glavna stvar je vendar le ta, da se s tem žené in hčere naših delavcev izneverijo svojemu pravemu namenu, rodbini in hišnemu gospodarstvu. Bolj nego kedaj mora zdrava družbena politika gledati na to, da se povzdiguje npravstveno ravnotežje delavskega stanu. Kako se pa ujema s tem vzvišenim namenom, ako se ženska, po neugodnih razmerah pritirana v tovarno, ubija pri vsakdanjem delu ter domov prišedši najde hišo v neredu, otroke zanemarjene, domače ognjišče zapuščeno in samotno? Vpliv rodbinskega življenja na javno moralo je obče priznan; ali se more tedaj zameriti ubogemu trpinu delavcu, kateri, vrnivši se od težkega dela uspehan in utrujen, domačega kroga ne najde, ali se mu more v smrtni greh šteti, ako se udá demonu pijančevanja ali v svojem obupu s paznim uhom posluša krive nauke anarhističnih rovarjev? Napačni socialni ustroj mu je s silo vzel sladkosti rodbinskega življenja — kdo se bode potem čudil, da se sladki strup mamljivih utopij toliko lahko prikupi zbegani duši, kateri ste prej s silo iztrgali najmočnejšo moralno podporo, ljubezen do domačega kroga: rodbinski čut!

Listek.

Dunajska pisma.

Vse je dobro in blágo, vse je moralno in vredno, da se goji in razvija, karkoli z neko rahlo, a krepko silo človeka odvráca in odtéza od golega, surovega samopaštva ter ga tako vzvišuje in povzdiguje nad živalstvo. Med najkrepkejše in najbližje čute, kateri vladajo v človeškem srci ter vodijo naša dejanja, šteje se po pravici v prvi vrsti tudi rodoljubje. Káj, če ne ono, dalo je nekdanj peščici helenskih junakov moč, da je ob tla treščila ter zdobila nebrojne čete azijskega divjaštva vsemu prihodnjemu človeštvu v neizmerno korist in blaginjo! In nismo li videli sami strmeč, kako je narodna ideja posamezne, toliko časa ločene ude enega debila združila in z jeklenimi vezmi spojila v eno mogočno narodno celoto! Zares, odveč bi bilo slaviti in oznanjati tó idejo v naših časih, ko je po vsem omikanem svetu tako zakraljevala in obveljala kakor nikdar poprej. Ali tudi tu ni vse

Odločno obsoja tedaj vsa novodobna socialna veda to skeleče ulé na družbenem životu, žensko delo po tovarnah. Ne bodemo navajali radikalnih nazorov, izogibali se bodemo celó vsem pisateljem, ki so količkaj na sumu socialistom prijaznega mišljenja in citirati hočemo nesumljivo pričo prvega narodnega ekonoma na avstrijskih univerzah, prof. Lorenca Steina. Odlični pisatelj trdi naravnost v svojem *Handbuch der Verwaltungslehre*: „*Erst die Frau ist konservativ, . . . aber um das zu sein, fordert sie die Möglichkeit einer Häuslichkeit. . . Die Verwaltungslehre wird . . . nichts Endgültiges erreichen, bis der gesetzliche Grundsatz ausgesprochen ist, dass überhaupt keine Frau in einer Fabrik arbeiten darf.*“

Toda, če se sploh načeloma ne ujemamo z ženskim delom po fabrikah, izimši morda nekatere prav lahke obrtne stroke, kaj hočemo reči k čestokrat sramotno nizkimi plačili, s kojimi se odškodujejo žulji ženskega proletarijata? Baš današnje novine nam poročajo o strike-u delavk v predilnicah obrtnega Tannwalda; tam so se uprle reve radi tega, ker je posamezna delavka zaslužila pri vsakdanjem delu od 6 do 12 in od 1 do 7 popoldne za štirinajst dni celih — 4 gl.! In pri takih plačilih se upajo še „liberalni“ fabrikantje zahtevati od državnega zbora, da se slabotno ustvarjena ženska trpinčica tudi s ponočnim delom, in nobena rudečica ne oblija skrajnoliberalnih pisateljev graške „*Tagesposten*“, kateri se ujedajo na tem, da hoče obrtni odsek otročnicam zabraniti delo prvih šest tednov po porodu! Uže po preteku treh tednov hočejo ti vzgledni človekoljubi mlado mater nazaj tirati k njenemu stroju! V istini, škoda da se oslabelemu našemu rodu ne rodi več pesnišk genij kakor je bil pred 200 leti Francozom Molière, — našel bi med svobodomiselnimi svetohlinci nemškoliberalne opozicije gradiva dovolj za novega političnega Tartuffa.

Ako se sprejmejo obrtnega odseka nasveti, pomagano bo vsaj toliko, da delavka

čisto zlato, kar se sveti, tudi ta ob sebi tako lepa in vzvišena ideja ima obilo nevarnosti v sebi in še več za seboj. Da narodnosti ideja ni najvišja ideja, kamor naj merijo vse naše misli in prizadeve; da visoko nad njo v neki mili svetlobi, v nekem nebeškem veličanstvu kraljuje ideja človeštva, to je pač resnično, ali kdo bi imel v naši dobi poguma dovolj, da bi to resnico oznanjal križem sveta! Jaz nisem tako pogumen, očitno rečem, da bi jo hvalil in priporočal samo rojakom mojim v svojih „dunajskih pismih.“ Bojim se, da bi jih sicer izmed desetih bralcev devet ne reklo nejevoljno: To je pa vendar preveč, ali pa: Vsaka stvar ob svojem času, a za to še ni čas, vsaj pri nas ne. Ta ugovor bi utegnil kaj v sebi imeti, a za to pa gori izrečena resnica ni menj resnica, in morebiti doživimo še čas, da se bodemo smeli potegniti zanj. Za sedaj pa naj izpregovorim nekaj besed, katerih mi, upam, ne bode mogel krivo tolmačiti trezen in pameten človek.

Tu bi bila prilika govoriti o tistih posebnih narodnjakih, tistih politikih, časnikarjih in pisateljih, katerim je narodnost le — molzna

ne bode smela po tovarnah delati po noči, da se do 18. leta smatra le kot pomočno delavno moč ter da je dela prosta, dokler ne poteče šesttedenska doba otročje postelje.

Dejalo se bode — in pripravljeni smo na ta ugovor — zakaj obrtni odsek sploh ni zabranil ženskega dela po tovarnah? Teoretično bi bila jednaka prepoved sigurno opravljena, toda pozabiti ne smemo, da avstrijska obrtnija ni osamljena na svetu, da mora tekrovati in težko se boriti z inozemstvom ter da se dosedaj nikjer še ni dejansko izvedla utemeljena terjatev socialne vede. Uže konkurenca tujih držav je prisilila obrtni odsek in njegovega poročevalca, da ni mogel državnemu zboru nasvetovati popolne odprave ukoreninjenega madeža. Storilo pa se je, kolikor se je moglo storiti v denašnjih razmerah, in gola nespamet bi bila, ako bi naši zastopniki v državnem zboru megleni podobi abstraktne doslednosti hoteli žrtvovati praktične koristi naše obrtnosti. Moderno zakonodajstvo meri sploh na to, da se ženske roke odpravijo od tovarniških strojev, korak za korakom se bodemo bližali zaželjenemu cilju, in uže nasveti obrtnega odseka so vsekako važna postojanka na trudapolnem potu tovarniškega prava.

Tudi gledé otroškega dela v tovarnah smo zadovoljni s predlogi obrtnega odseka, zlasti če jih primerjamo z določili §§ 86 in 87 starega obrtnega reda. Po dosedanjem zakonu smeli so uže otroci z nad 10 let v delavnico, kjer so delali do 10 ur na dan. Da je moral otrok pod 12. letom se izkazati z dovoljenjem občinskega predstojnika, to je običajno le malo oviralo lakomnega očeta in tesnosrčnega fabrikanta. In oglejmo si sedaj tužne posledice take zlorabe! Zorna leta mladosti prebije otrok v — tovarni; mesto da bi si bistril um v šoli, da bi tam si pridobival za življenje potrebnih naukov in pri veseli igri na prostem, v svežem zraku okrepil si život, priklenejo ga, slabotnega in slabo rejenega, k predilnemu stroju, v soparico, otrovano z razpršenimi atomi raznovrstnih zdravju škodljivih odpadkov — in potem se čudijo in modre glave

krava. Kakor drugi narodi, imamo takega narodnega mrčesa sedaj primerno tudi Slovenci. Poleg vsega svojega zasebnega in narodnega siromaštva prišli smo sedaj vendar do tega, da tudi pri nas že narodnost „redi svojega moža.“ A ker ne nameravam pisati satir in zabavljic, naj pustim v nemar té vrste narodnjaštvo; saj tu bi bila tudi bob v steno vsaka beseda; želodec ima svoje zakone in ne posluša, kaj govori pamet in poštenost. Že bolj bi me mikali tisti, nekoliko snažnejši rodoljubi, katerim je narodna ideja nekakov „sport“, neka zabava, ki ima še to dobrega, da človeku krati čas, daje nekoliko prijetnega opravka, pridobiva mu nekoliko česti in slave, a ne prizadeva premnogo truda in stroškov! Kdor ne more rediti dragih iskrih arabcev, goji in oplemenjuje krotke golobe ali pa domače zajčke. Sport je sport. Čudno se mi zdi, da si tacega narodnega postopača še nobeden naših pisateljev ni izbral za junaka narodni komediji. V taki igri bi imeli prostor tudi narodni norci, narodni potepuhi in narodni berači! Kdor si čuti kaj komične, satirične žile, kako, da si ni še privoščil té mične in zanimljive družbe!

stikajo, ker je isti otrok, ko pride v možka leta, telesno pohabljen in duševno pokvarjen, brez fizične moči in brez navdušenja, tavajoč v tmini odurnega materializma, kamor nikdar ne prisije svetli žarek idealnih nazorov! Dostikrat smo imeli priliko, v velikih tovarnah opazovati plahe obrazke in milovanja vredne postave otroških delavcev — in nikdar nismo bili bolj uverjeni, da je nujna potreba in skrajni čas, predrugačiti fabriško pravo!

In tudi v tem oziru nasvetuje obrtni odsek stvarno utemeljene premembe. Da se za šolo godni otroci ne smejo več zlorabiti v tovarni, je pomenljiv napredek in tudi to nam po vsem ugaja, da se je upeljala nova kategorija mladostnih pomočnih delavcev (*jugendliche Hilfsarbeiter*), obsegajoča fante do 16., dekleta do 18. leta, pri katerih je treba vselej paziti na to, da odmerjeno jim delo ne škoduje telesnemu razvoju.

(Dalje prihodnjič.)

Iz državnega zbora.

V seji 8. maja so se obravnavale zgolj gospodarske zadeve. Na dnevnem redu so bili predlogi gospodarskega odseka o opasnem stanju sladkorne industrije; gledé te obrtnosti nasvetuje odsek s posebno resolucijo znižanje tarifov po železnica in parnikih in posebno enketo, katera se bode imela posvetovati o potrebnih sredstvih, da se zopet pomore sladkorin industriji. Smelo trdimo, da sladkorna produkcija po svoji izredni važnosti nadkriljuje vse druge obrtnije. To se razvidi uže iz tega, ker sedaj tovarne — nahajamo jih večidel na Češkem, Moravskem in Sileškem — odkar se je prenapel sladkorni davek, državi plačujejo vsako leto redno svoto 12 milijonov (tako zvani *Zuckersteuer-Contingent*). Ako pomislimo, da je poljedelstvo na Češkem tako lepo razvito zlasti zaradi tega, ker sladkorna pesa povzdiguje zemljišno rento, ako uvaževamo, da se v sladkorin tovarnah redi najboljša pitana goveja živina in da je v tesni zvezi s to industrijo mnogo družih obrtnih strok, ne bomo se čudili, da se je o tem predmetu razvil živahen in — z veseljem konstatujemo — stvaren in temeljit razgovor, kojega so se udeležili govorniki z obeh stranij državnega zbora. Ne dá se tajiti, da imenitna sladkorna industrija v Avstriji nevarno peša; deloma se je preveč produciralo v zadnjih letih, deloma nas je prehitela rapidno napredujoča nemška konkurenca, katera je tudi uže spodrinila francoski sladkor na svetovnem trgu. Mnogo uzrokov je pripomoglo k temu za nas nepovoljnemu vspehu.

Železnični tarifi na Nemškem so mnogo nižje nego pri nas, zlasti na naši južni železnici, in pesa na Nemškem, kakor je poudarjal dr. Rieger, je bolj sladka, in celó menj stane nego naša, navzlic temu, da so češki delavci razumni in zmerni. Debate so se

udeležili poslanci Fürth, dr. Russ, dr. Rieger in poročevalec Schindler. Najbolj nam je ugajal Riegerov govor, ki je posebno ostro grajal avstrijski Lloyd ter označil nemarnost tega od države subvencioniranega društva, katera ima žalostne posledice za izvažanje našega sladkorja v jutrove dežele. Naglašal je tudi, da se mora naša sladkorna industrija sedaj, ko smo izgubili svoj trg na Angleškem in Nizozemskem, ozirati tem bolj na Italijo in na konsumente v jugovzhodnih deželah.

Zakon o železnici Mostar-Metković odobril se je brez debate v drugem in tretjem branji. Potem je bila na dnevnem redu postava o davku na žganje, katero je zbornica, navzlic ugovoru levičarskih poslancev Proskoveca in Auspitzja, sprejela s premembami, nasvetovanimi od gosposke zbornice.

Konečno je interpeloval tržaški poslanec Burgstaller z drugovi ministerstvo zaradi gradnje železnice čez Ture ter zaradi direktne zveze Rudolfove železnice s tržaškim pristaniščem.

Prihodnja seja bila je včeraj, 9. maja.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V včerajšnji seji državnega zbora sprejel se je na dnevnem redu stoječi predlog o premembi paragrafa 28 tiskovnega zakona. Zakon o žganjarskem davku sprejel se je v tretjem čitanju.

Volitve za državni zbor ogerski vršile se bodo v drugi polovici prihodnjega meseca, in sicer od 21. do 30. junija. Sicer je agitacija v opozicijskem taboru silno strastna, no vkljub temu imel bode Tisza v prihodnjem zasedanju zopet veliko večino.

Eksekutivni odbor srbske narodne stranke na Ogerskem izdal je volilni proglas, ki je posebno važen zaradi tega, ker ne odobrava dosedanjega postopanja srbskih poslancev ter izjavlja, da Srbi sprejmejo kot temelj svoje politike obstoječi državopravni položaj in da se bodo na tem temelji borili za narodno enakopravnost. Proglas podpisali so Maksimović, Kasapinović in Bekić.

Tuje dežele.

V nemškem državnem zboru nadaljevala se je včeraj razprava o prodolženju zakona proti socializmu. Sodeč po izjavah posameznih strank, verjetno je, da bode ta zakonska osnova zavržena. Razpuščenje državnega zbora bode potem neizogibno.

Splošne občinske volitve na Francoskem izpale so sicer v republikanskem smislu, no proti vladni stranki. Poroča se, da se je ministerstvo uže posvetovalo, kako bi te volitve utegnile delovati na politiko in parlamentarni položaj ministerstva sploh.

Novi kitajski poslanik v Parizu izročil je predsedniku republike svoj kreditiv; izjavil

pregledati mu je treba mnogokako nepremiselnost in nerodnost. Misliti in tolažiti se je treba; uteče in učisti se s časom kalni gorski potok, in grozdni sok, ki zdaj tako vré, dal bode dobro vino. Ali, gospóda moja, ta otročja, ali če hočete, ta mladeniška doba ne smé trajati predolgo. Kaj bi se dejalo odraslemu človeku, ki bi pred vsem svetom po ulicah kozolce prevračal! In kaj dela tisti, kateri si pri vsaki priliki in nepriliki, tudi tam, kjer ni čisto nič potreba, in prsi s pestjo bije in vpije: Jaz sem Slovenec, jaz sem Slovan! Mož misli, Bog vé, kaj je storil za svoj narod, ko je tako pred vsem svetom krepko in ponosno poudaril svojo narodnost. Morebiti celo meni, da se je s tem rešil in odkrižal vseh svojih narodnih dolžnosti!

Gotovo, svojo narodnost treba je, kakor vero, vselej in pred vsem svetom spoznati; kdor jo zataji, ker se je sramuje ali iz kakega koli razloga — jaz ga ne morem spoštovati, prijatelj mi ne bode nikdar; kdor jo celo zasmehuje in grdi, takega človeka jaz zaničujem in pri eni mizi bi ne mogel sedeti z njim. A po nepotrebnem ustiti se sè svojo

je, da nima pooblaščenja, dogovarjati se zaradi Tonkinga.

Depeša generala Millota javlja, da je položaj v Tonkingu zelo povoljen; vojaki so zdravi in povsod vlada mir in red. Tonking organiziral se bode po primeru Tunisa; v Hanoi vpustil se bode vojaški guverner.

V angleški zbornici izjavil je Gladstone, da bode konferenca razpravljala samo o predmetih, navedenih v vabilu k konferenci, torej samo o premembi likvidacijskega zakona v Egiptu.

Bolgarska vlada plačala je nedavno ruski državni banki za kupljene puške 250 000 rubljev. Za vsem dolžna je Bolgarija ruski vladi za 36 400 pušek še 1 037 500 rubljev.

Angleške novine poročajo, da namerava Rusija v centralni Aziji zopet novo pokrajino podvreči svoji oblasti; da se ravnotežje vzdrži, hočejo Angleži zasesti Kandahar.

Dopisi.

Iz Planine, 9. maja. [Izv. dop.] Nalezljiva davica (difteritis), katera ima baje v bližnji Cérknici uže domovinsko pravico, priklatlila se je te dni tudi v našo prijazno dolino ter je položila uže več otrok v bolniško posteljico, a jedno šolarico pa celó v hladni grob. Če se bode ta morilka še dalje širila, treba bode konecno (v 58. številu „Ljubljanskega Lista“ dobro opisano) šolo zapreti ter s poučevanjem prenehati.

Iz logaškega okraja, 9. maja. [Izv. dop.] Letošnje uradno zborovanje za učiteljstvo tukajšnjega okraja se bode vršilo v 2. dan meseca julija v krasnem doljenjeloškem šolskem poslopju. Razven običajnih točk bosta poročala gg. učitelja K. Benédik in J. Turek o vprašanji: „Zakaj in kako naj se učitelj izobražuje?“ — Pri tem zborovanju izbralo si bode učiteljstvo tudi dva zastopnika v deželno konferenco, katera bosta prevzela težavno nalogo, naše želje in težnje na velevažnem mestu izraževati in možato zastopati. —k.

Iz Trsta, 8. maja. [Izv. dop.] Dopisnik iz Trsta v „Slov. Narodu“ 29. aprila t. l., kateri popisuje koncert in sploh veselico pevškega zbora „Delavskega podpornega društva“ dné 20. aprila pri „Zelenem hribu“, dokaže s svojim dopisom, da je jedna tistih oseb, ki so po polnem nasprotne celemu odboru in sploh nič ne iščejo družega nego razkol. Zlobni njegov namen vidi se uže iz tega, ker pravi, da je bil koncert slabo obiskan in da se je samo okolo 200 oseb vdeležilo te veselice, dasi se za gotovo zna, da je bilo blizo 500 oseb.

Tudi pri naklonu spomina predsedniku pokaže dopisnik svojo osobno mržnjo, naglaševaje, da je bila le prisiljena stvar in samo od 80 udov pripravljena. Slabo ste se prepričali, g. dopisnik! kajti lahko mu dokažemo s polami v rokah, da za ta spomin je več

narodnostjo, to tudi ni pametno. Če mi kdo tu poreče, da to ne škodi, odgovorjam mu: kaj pa, da škodi. To se mi zdi, kakor če neki pobožni ljudje menijo, da ne škodi, če človek malo preveč veruje, češ: bolj preveč nego premalo. Pametni duhovniki pa pravijo, da naj se veruje samo to, kar cerkev uči, vse drugo je prazna vera, in ta kvari pravo. S tistim vednim poudarjenjem narodnosti ugledijo se nam sčasoma ušesa, da postane slednjič gola „frazza“, kar je bilo prej tehtovita beseda. Prazna vreča nam ostane naposled v rokah; izginilo je, kar je bilo v njej, in kaj si pomagamo s prazno vrečo! In pa tisti nesrečni narodni ponos, kateri se nam tako živo priporoča! Kolikokrat sem slišal tožiti, da imamo vse premalo narodnega ponosa. Narodna zavest, dobro! a kaj, gospóda, hočete s tistim svojim narodnim ponosom, katerega tako pogrešate, zlasti pri našem žensstvu! Ponosa ne zametam samega ob sebi, časi je celo koristen, dà, potreben; a najprej treba, da ima ponos pošteno podstavo, drugače je — „berašk“ ponos, in tak nas smeši pred svetom. Za sedaj še, menim, da Slovenci ni-

Prepuščajoč tako narodnjaštvo našim Aristofanom in Molièrom, govorimo resno besedo o škodljivih izrastkih pravega, a prenapetega rodoljublja. Z vami hočem govoriti, možje, kateri zares ljubite svoj narod, ne zato, ker imate ali pričakujete kaj prida od njega; ne zato, ker vam rodoljublje tako lepo „pristoji“, kakor kaka elegantna obleka po najnovejšem kroji, ne zato ker vam daje cenéne česti in slave za vsakdanjo potrebo. Verujem vam, da ljubite svoj narod, kakor ljubite očeta in mater, ne vprašajoč zakaj. Morebiti ga ljubite tem bolj, ker vam se smili; to vam nikakor ne kvari vaše ljubezni. Če torej v resnici ljubite svoj narod, delajte, trudite se zanj. Ljubezen, kakor vera brez déla, je mrtva. Saj veste: „Ne tisti, ki pravi: gospod, gospod, pride v nebeško kraljestvo.“ Dejansko, plodno bode naše rodoljublje, ne puhlo, nespametno, otročje! Dà, otročje! Trda je beseda, ali nemoremo si kaj, meni se zdi, da smo Slovenci še vse preveč otroci. Res mlad narod ne smé se soditi, kakor drugi, ki imajo na stoletja in stoletja zgodovine za sábo. On ne more stopati tako možato, tako modro; iz-

nego 300 družabnikov podpisanih, ter da so še drugi prostovoljno darovali, dasi niso podpisani. Dopisnik sklence potem, da obstoji opozicija iz bolj zavednih mož, in omeni, da je še druga oseba, katera je naklona vredna, in katero do nebes povzdigujejo; ta oseba pa je ravno tista, katero so ti zavedneži pred letom na vse strani črtili in grdili, proti nji vsake baže pisma pisali in še celo predlagali, naj jo iz društva izključijo.

Težko je torej umeti, kako je to, da so letos ti zavedneži na vse to pozabili in se ravno tistega trna prijeli, kateri jih je lansko leto tako hudo zbadal; zdaj ga pa tako gladijo in hvalijo!

Pravica je le jedna in vsacemu svoje, to je istina. Zato bi pa morali vendar ti bolj zavedni možje, premisliti in se ozreti nekoliko nazaj; tedaj bi gotovo spoznali, kako je uže društvo viselo nad propadom, kakošne razprtije so se bile vnele, kako so bili začeli udje odpadati — in vse to zakaj? Zavoljo nereda, in sicer tacega, da ni bilo mogoče še letnih računov skupaj spraviti, ako bi ne bili pravi možje na krmilo prišli ter se poprijeli stvari.

Od tega časa se je naš predsednik krepko poprijel stvari in vodil društvo kakor pravi oče svojo družino; sedaj smemo ponosni biti, da imamo za vodjo tako osebo, katera živi le za napredek in korist društva!

To so tudi družabniki spoznali; cené njegovo neutrudljivo delovanje, naklonili so mu spomin, katerega je vreden.

Ud nezavednež.

Razne vesti.

— (Prebrisana tatica.) Te dni je prišla k neki zasebnici na Dunaji priletna, slabotna ženska, opiraje se na berglje; pravila je zasebnici, da gre v bolnišnico, a na poti so jo premagale slabosti in zato prosi, da sme nekoliko počiti pri nji. Usmiljena gospa je rada privolila v bogi ženi in hitela je celo v kuhinjo, da bi ji pripravila nekoliko krepčalnih jedil. Med tem pa je tujka nagrabila obleke po sobi in odnesla za 100 gld. perila in površnih oblačil. Svoje berglje pa je pustila za spomin pri dobrohotni zasebnici.

— (Savanyu Jozsi), glasovit ogerski ropar, bil je te dni vjet; 4. t. m. so ga pripeljali z njegovimi sodrugji v Topolczu. Lopovi so bili tako trdo povezani, da so jih morali stražniki vzdigniti raz voz. — Uže cel teden zasledovali so topolczski žandarji predrzno družbo, a zastoj. Tri dni in tri noči so ležali stražniki v gozdu in še le zadnjo noč se jim je posrečilo najti roparsko ležišče. Po trebuhu so se priplazili do mesta, kjer so spali trije hudodelniki zraven sodčeka vina. Na dano znamenje skočili so žandarji na lopove in jih povezali, preden so se do dobrega zavedli in zbudili. — Vsa okolica se raduje nad vjetjem strahovitega roparja, ki je bil trepet in groza celemu okraju.

mamo potrebne podstave narodnemu ponosu; jaz bi res ne vedel reči, s čim naj se posebno ponašamo. Ali nam je pa tudi potreba tega gosposkega čuta? Ali ne moremo ljubiti mater, če tudi ne vem, kako bi se mogel po pameti ponašati z njo? Ali si ne morem misliti rodoljubja, pravega, globokega, gorkega rodoljubja brez tistega mrzlega ponosa? Pustimo že ta „luksus“ drugim, srečnejim narodom, kateri si ga lahko privoščijo; pri nas je ta narodni ponos sama puhla fraza. Ne zidajmo na pesek, rodoljubja svojega ne stavimo na to negotovo podlogo. Gospoda, jaz vam vem drugo, trdnjšo podlogo, na njo stavimo svoje rodoljubje, in ne omajaj ga bučeči vetrovi, ne proderó ga povodnji bobneči valovi. Ta podloga, gospoda moja, imenuje se, če je niste še ugenili — vsmiljenje, vsmiljenje z našim siromaškim ljudstvom, z našim ubogim narodom!

Po dolgem okoliših prišel sem zopet na svoje izhodnje mesto, k predmetu nazaj, o katerem sem hotel govoriti. — Prihodnjič!

Jos. Stritar.

— (Roparski napad na železnici.) V nedeljo zvečer sedela je neka gospa sama v kupeju železniškega vlaka, ki je drdral iz Verone proti Milanu. Na postaji Peschiera vstopi železniški delavec Kronić v isti kupej; komaj se vlak začne premikati, skoči delavec na gospo in jo hoče oropati. Potnica jame kričati in vpiti na pomoč in k sreči so čuli njen glas v sosednem vozu. Nekoliko nevstrašenih mož prihitelo je gospej pomagat; z veliko silo so povezali predrznega roparja. Gospej ni bil še nič žalega storil, samo iz desnega ušesa ji je bil zlat uhan s silo odtrgal.

— (Razstava v Parizu.) *Union centrale des arts décoratifs* v Parizu priredi v času od 1. avgusta do 21. novembra t. l. v industrijalni palači v *Champs elysées* v Parizu tretjo tehno- logično razstavo na polji umetelnosti obrtov — torej uže osma razstava, katero priredi *Union centrale* — in ta razstava bode obsežala vse obrte, katerih izdelki sestojé iz kamna, lesa, ilovine ali stekla. Z razstavo je združeno tudi mednarodno tekmovanje. Pri tem tekmovanju reševalo se bode 30 vprašanj z vspešnega, in za rešitev teh vprašanj razpisanih je 30 bronastih in 2 zlati svetinji, zadnji v vrednosti po 1000 frankov (*grands prix de l'union*). Pravila te razstave, kakor tudi vsa tega podjetja se tičóča pojasnila daje glavno tajništvo industrijalne palače v Parizu (*porte VII.*) v *Champs elysées*.

— (Velikansk demant) našli so 27ega marcija v Kaplandu v južni Afriki. Dolg je 1 $\frac{3}{4}$ palcev, v premeru pa ima 1 $\frac{1}{4}$ palca; tehta 302 karata. To je največji demant, kar so jih do sedaj našli v onih krajih. Podoba mu je oktaedrova in barva nekoliko rumenkasta, kakor pri vseh demantih iz južne Afrike. Pred nekoliko leti bila bi njegova cena velikanska — a sedaj ga nihče ni hotel kupiti za 30 tisuč gold., ki so jih zahtevali lastniki zanj.

Domače stvari.

— (Trčil) je blizu živinskega sejma voz gosp. Karola bar. Schweigerja iz Tufsteina z vozom gosp. W. Kubelke; voz gosp. bar. Schweigerja se je zvrnil. Pri tej priliki pala je iz predala pod sedežem črna listnica, v kateri je bilo 300 gold., in sicer eden stotak, eden petdesetak in več desetakov in petakov. Listnice niso mogli več najti. Denar je lastnina gosp. bar. Schweigerja in najbrže ga je v zmešnjavi kak tat vkradel.

— (Vojaški kaznenci), ki so 8. t. m. vbežali iz tukajšnje vojaške bolnice, sedé uže zopet na gorkem. O enem smo včeraj poročali, da ga je vojaška patrulja zasačila na Dobravi, ko je sladko spal za nekim grmom. Lovca Bogomira Repnika prišla je zandarska patrulja v Brezjah blizu Dobreve, tretji begun, pešec Bačkora, pa se je vrnil sam v zapor, češ, saj me prej ali slej vendar le vjamejo, toraj je bolje, da se ne podimo okrog.

— (Občen zbor.) Letošnji občni zbor akcijonarjev „Kranjskega stavbenega društva“ vršil se bode prihodnji ponedeljek 12. t. m. ob petih popoldne v prvem nadstropji hotela „Stadt Wien“.

— (Pobalinsko.) Fotografu g. E. Pogorelcu sneli so neznani pobalini včeraj po noči med 2. in 3. uro na voglu Špitalskih ulic obešeno omaro, v kateri je imel razstavljene fotografije, in jo vrgli v Ljubljano. Tem junakom bi pač pristojala občutljiva kazen!

— (Vkraden) je bil gospej Z. na Mestnem trgu mošnjček s 4 gold. 30 kr. denarja, ko je kupovala na trgu.

— (Izgubila) je uboga šivilja v Slonovih ulicah 17 gold., katere je imela spravljene v listnici.

— (Vkraden konj.) Posesniku Juriju Jeriču iz Hrastnika (v okraji kamniškem) odgnal je v noči 5. maja neznan tat štiriletnega rujavega konja iz hleva. Žival je 15 pestij visoka in ima ostrizeno grivo in rep. Vredna je 200 gld. Tatu do sedaj še niso našli.

— (Nova volitev) načelnika cestnega odbora za radovljiški okraj vršila se je 7. maja. Izvoljen je bil posestnik Fran Legat iz Lesec za predsednika, za njegovega namestnika pa blejski župan Anton Wester.

— (Nesreča.) Iz Višnje Gore se nam poroča: Dne 1. maja je bil god našega g. župnika in po stari navadi zbrali so se prijatelji in znanci

pri njem, da praznujejo veseli dan. Pozno v noč odpelje se jeden gost, tako zvana „Froncovka“, proti domu, spremljana od g. šentvidskega beneficijata, ki je posodil par konj in voz. Ko je bil voznik ženo odložil in konja obrnil, zadene ob neki steber na strani ceste (ali kakor drugi pravijo, ob voz pred hišo) tako močno, da se odtrga jedna „štranga“ in udari oje družega konja po trebuhu. Vsled tega se živali splašite in zdirjate ko blisk po cesti. Pred cerkvijo skoči g. beneficijat z voznikom raz voz tako srečno, da se nobenemu ni nič pripetilo, a konja — bili ste čili kobili — drvita dalje v temno noč. Pod Rojščekom našli so zadnji konec voza, kobili pa pozneje pod nekim kozolcem. Po cesti se je poznal krvav sled, ki je izviral od jedne kobile, katera se je takoj pričetkom bega ranila in hudo poškodovala.

— (O čudni smrti) laškega delavca Jakoba Mazzulinija, o kateri smo včeraj poročali, piše se nam iz Brezje: Posestnik Jože Fižgar iz Brezje ima opekarnico, nekoliko oddaljeno od mosta čez Peračico nad Posavcem; tam ima štiri Lahe, da mu izdeljujejo opeko. Med njimi bil je uže nad 60 let star mož, jako dobrovoljen človek, samo da se ga je časih malo preveč navlekel; to pa le takrat, kadar ni bilo za delo. V sredo 7. t. m. pil je tudi malo preveč žganja. V četrtek zjutraj dobili so mrtvega, naslonjenega v kad z vodo napolnjeno pri opekarnici tako, da je imel glavo v vodi. Bil je samo v spodnji obleki, zgornjo pa je imel lepo zloženo nekoliko korakov oddaljeno. Ljudje mislijo, da je šel v slabosti se umivat in se je ponesrečil. Ker pa je prostor, na katerem stoji kad, neliko nižje od spalnice, tako, da bi moral nezavesten človek prej pasti, kot bi prišel do kadi, je stvar malo sumljiva. Sodnijska preiskava, katera se bode skoraj vršila, bode stvar uže pojasnila.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 10. maja. Budgetni odsek je sprejel nespremenjen zakon o davčnih dokladah za zemljiščino-odvezni zaklad kranjske dežele. Državni zastopnik, dvorni svetnik Auerhammer, je naznanil, da namerava vlada na podlagi novih predpisov za zemljiščini davek znižati minimum dosedanjih zakonito določenih fondnih doneskov za Kranjsko.

Rovigo, 10. maja. Pri Careji sta dva železniška vlaka skupaj trčila. Ranjenih je devetnajst vojakov in jeden civilen potnik.

Berolin, 10. maja. Generalni adjutant grof Goltz, ki bode zastopal nemško cesarsko obitelj pri pogrebnih svečanostih na Dunaji, prinese lastnoročno pismo nemškega vladarja do avstrijskega cesarja.

Budimpešta, 9. maja. V spodnji zbornici očital je Ugron poslancu Dobrzanskemu nepatrijotično, panslavistično mišljenje in kazal zbornici pisma njegova. Dobrzanski je izjavil, da so pisma ponarejena.

Berolin, 9. maja. Državni zbor odložil je posvetovanje zakona proti socialistom na jutri; Bismarck je poprej še politično delovanje naprednjaške stranke hudo bičal in opozarjal na vladino pozitivno socialno reformo, ki je v družbi z represivno sistemom zakona proti socialistom jedino pravo sredstvo.

London, 8. maja. V neki tovarni blizu mesta Ayr na Škotskem se je dogodila danes zjutraj dinamična eksplozija. Štiri osebe so mrtve.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 10. maja.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.85
» » » » » srebro	81.50
Zlata renta	101.70
5% avstr. renta	96.25
Delnice narodne banke	855.—
Kreditne delnice	320.70
London 10 lir sterling	121.55
20 frankovec	9.65
Cekini c. kr.	5.73
100 drž. mark	59.50

Umrli so:

Dn 8. maja. Jakob Žitko, upok. stanovski vrtar, 67 l., Tesárske ulice št. 3, za starostjo.

Dn 9. maja. Janez Kopečnik, tovarniški paznik, 39 l., Florijanske ulice št. 13, jetika.

V bolnici:

Dn 6. maja. Ant. Stermec, gostac, 72 l., vodnica. — Marija Tursič, delavka, 51 l., jetika.

Javna dražba sviral.

Soboto v dan 17. maja

dopoludne ob 9. uri proda se na javni dražbi na dvorišču magistratnega poslopja nekaj še prav dobro ohranjenih



tistemu, ki največ zá-nje ponudi in je takoj na mestu plača v gotovini. Kupci so v to uljudno vabljeni.

Podpisani usoja si priporočati

zalogo bruseljskih klobukov

in drugih stvari p. n. občinstvu;

vsakovrstne klobuke

za gospode

posebno pa: **suknene klobuke** (Lodenhüte) v raznih barvah, kakor svetlo- ali temnorjave, svetlo- ali temnosive, svetlo- ali temnozeleno itd., po 2 gld. 20 kr.; **trde klobuke**, najnovejši izdelek, rjave ali črne, dobro blago, po 1 gld. 80 kr., najboljše po 2 gld. 20 kr.; **svilnate olinde**, najfinejša roba in najlepši izdelek, po 4 gld. 50 kr.; **klobuke za dečke** po 1 gld. do 1 gld. 50 kr.; dalje

srajce za gospode, spodnje hlače, vratnike, kravate itd. itd. (4) 13

Naročbe z dežele izvršujejo se točno in vestno poštanim povzetjem.

Odličnim spoštovanjem

Ivan Soklič

v Ljubljani, Gledališke ulice šte. 6.

Uradni glasnik

z dn 10. maja.

Naprava novih zemljiških knjig: Pri okr. sodniji v Ilir. Bistrici za katastralni občin Dobro Polje in Zarčica; poizvedbe v dan 24. maja; — pri okr. sodniji na Brdu za katastralno občino Trojanje; poizvedbe v dan 19. maja.

Razpisane službe: Na dvarazredni dekliski soli v Kranji združeni s štirirazredno deško ljudsko šolo služba druge učiteljice; letna plača 400 gld., nastop v prihodnjem šolskem letu. Prošnje do 10. junija okr. sol. svetu v Kranji.

Pod varstvom: Janez Bohte iz Kostanjevice zaradi bebosti; varuhom mu je postavljen od novomeške okrož. sodnije gosp. Leop. Bučar v Kostanjevici.

Eks. javne dražbe: V Mokronogu zemljišče Matije Mandla iz Sotle (2670 gold.) dn 4. jun., 9. jul. in 13. avgusta. — V Postojini zemljišče Jos. Sedmaka iz Nadanjega Sela (1600 gold.) dn 16. maja (3. narok); posestvo Mih. Šušla iz Neverk (1050 gold.) dn 22. julija; posestvo Jak. Čelharjevo iz Št. Petra (2100 gold.) dn 11. jun. in 17. jul. (3. narok); zemljišče Ant. Malečkarja iz Ostrožnega Brda (4200 gold.) dn 23. jun., 25. jul. in 29. avgusta; zemljišče Antona Malečkarja iz Ostrožnega Brda (4580 gold.) dn 10. jun. in 18. jul.; zemljišče Janeza Kornuta iz Radohove Vasi (1445 gold.) dn 9. jun.; zemljišče Fr. Smerdu iz Kala (1759 gold.) dn 10. jun. in 18. jul. — V Črnomlju zemljišče Jurija Struclja iz Jarneje Vasi (654 gold.) dn 27. jun., 25. jul. in 22. avgusta.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-kri-na v mm
9. maja	7. zjutraj	744.36	+10.6	szpd. sl.	js.	
	2. pop.	742.29	+19.4	>	>	0.00
	9. zvečer	742.50	+12.4	>	>	

V

Ig. pl. Kleinmayr-jevi in Fed. Bambergovi knjigarni se vedno dobivajo:

Josipa Jurčiča

Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** — Cena 1 gld.
II. > **Pripovedni spisi.** — Cena 70 kr.

J. pl. Trnkoczy, lekar pri „pri zlatem samorogu“

priporoča in razpošilja s poštanim povzetjem

Marijacejske kapljice za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: **mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.** — 1 sklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld. **Svarilo!** Opozarjamo, da se tiste **istinite Marijacejske kapljice** dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri **J. pl. Trnkoczy-ju.** Razpošiljava se le jeden tucat.

Brez te **varstvene znamke**, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot **ponarejeno.**



Cvet zoper trganje

po dr. Maliču



ej odločno najboljšo zdravilo zoper **protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križu ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite** itd., malo časa, če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**ovetu zoper trganje po dr. Maliču**“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

(6) 12—11

Gospodu **pl. Trnkoczy-ju**, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na **protinski bolezni** na nogi **silno trpeli** in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čimdalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na **Vaš dr. Maličev protinski ovet po 50 kr.** ter si ga nemudoma naročim. In res imel je **čudovit vseh**, da so se po kratkej rabi **oprostili mučnih bolečin.** S popolnim prepričanjem **priznavam torej dr. Maličev protinski ovet kot izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednake bolezni **priporočam.** Vašej blagorodnosti pa izrekam **najprisernejšo zahvalo**, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmariji pri Celji.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolezni 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno



olje

najboljše vrste, izborno zoper **bramore, pljučnico, kožne izpuške** in **bezgavne otekline.** 1 steklenica 60 kr.

Salicilna ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi **smradljivo** sapo iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih; udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v skatuljah à 21 kr. jeden zavoj s 6. skatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se tekoj v lekarni pri „**Samorogu**“

Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Račune, nakladne liste, kuverte, vizitke, sploh vsakovrstne

tiskovine

izgotovlja v mičnej izvršbi in po **nizkih cenah**

tiskarna

Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova

knjigarna v Ljubljani.



priporoča

carsko in izvožno marcno pivo

v zabojčkih po 25 ali 50 steklenic.